

ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΑ

ΧΡΟΝΙΚΑ

**ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΠΡΟΝΟΙΑ, ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΒΛΑΧΟΥ**

**ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΔΕ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΟΤΩΝ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΒΙΖΟΥΚΙΔΟΥ
ΕΝ ΒΕΡΟΛΙΝΩ,
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ ΚΟΝΤΟΠΑΝΟΥ
ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ**

**ΕΝ ΙΩΑΝΝΙΝΟΙΣ
ΕΝ ΤΗ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙ**

**ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
1927**

ΤΕΥΧΟΣ Α' ΚΑΙ Β'.

ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ ΓΡΗΓΟΡΑΣ

ΥΠΟ

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ

Μητροπολίτου Γόρτυνος και Μεγαλοπόλεως

Περὶ τοῦ λογίου κληρικοῦ Μητροφάνους Γρηγορᾶ ἐκ Δωδώνης τῆς Ἑπείρου ὀλίγας ἔχομεν εἰδήσεις.

Οὗτος ὡς ἱεροκλήρυξ εἰργάσθη ἐν Κωνσταντινουπόλει. Τῷ δὲ 1685 ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἰάκωβος, ὡς ἀναφέρει ὁ Κ. Σάθας (Νεοελλην. Φιλολ. σ. 445), ἀπέστειλεν εἰς τὴν Μακεδονίαν τὸν Γρηγορᾶν ὡς ἑξαρχον, ἔνθα, συλληφθεὶς ὑπὸ τῶν τυράννων ἐν Ζίχνη, ἐρρίφθη εἰς τὰς φυλακὰς. Ἐκεῖθεν ἐσώθη ἐκ θαύματος τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ὡς ὁ ἴδιος γράφει, καὶ ἐξ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν ἅγιον συνέγραψε τὴν ἀκολουθίαν αὐτοῦ.

Ὁ Δημήτριος Προκοπίου Μοσχοπολίτης ὀνομάζει τὸν Μητροφάνη «πεπαιδευμένον τὴν τε θύραθεν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς παιδείαν», ὁ δὲ Καντεμίρης «φιλοποιητὴν καὶ τὰ μάλιστα πρὸς τοὺς ἀρχαίους προσεγγίζοντα». Τέλος ὁ ἀοίδιμος σοφὸς Πατριάρχης ἀπὸ Σιναίου Κωνστάντιος λέγει περὶ αὐτοῦ «περὶ τὴν ποίησιν τοσοῦτον ἐπετηδεύσατο, ὥστε οὐ πάνυ τι τῶν παλαιῶν ἀποδέεσθαι» (Συγγραφ. Ἑλλάσ. σελ. 154).

Ὁ Μητροφάνης Γρηγορᾶς ἀπῆλθεν εἰς τὸ Βουκουρέστιον ὅπου ἐπεμελεῖτο τῶν ἐκεῖ ἐκδιδομένων Ἑκ/κῶν βιβλίων, οἷον τῆς Δογματικῆς Πανοπλίας Εὐθυμίου τοῦ Ζιγαδηνοῦ (1710)¹, τῆς Ἱστορίας τῶν ἐν Ἰε-

¹) Ἐν τέλει τοῦ βιβλίου (ροη') ὁ Μητροφάνης ἐδημοσίευσε τὸ ἐξῆς ἱαμβεῖον ἐπίγραμμα ὁπερ δεικνύει τὴν περὶ τὴν ποίησιν ἱκανότητα·

*Ἄλγῃ ἀλάστορ αἰρετιζόντων βλέπων
Τύπῳ δοθείσας τὰς πονηρὰς αἰρέσεις
Αὐτοῦ τε κ' αὐτῶν πρὸς θρίαμβον καὶ στύγος
Κατατρεχούσης τῶνδε τῆς πανοπλίας
Τῆς δογματικῆς πυρίνου σπάθης δίκην,
Καὶ πυροπολούσης δογμάτων τῶν δυσθέων
Ἄπαν νόημα, καὶ πλάνην λαοπλάνων.
Ἄ γὰρ Τριάδος οἱ ἑπέρμαχοι πόνῳ*

ροσολύμοις πατριαρχευσάντων τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Δοσιθέου, τοῦ περὶ Ὀφφικίων συνταγματίου τοῦ σοφοῦ τῶν Ἱεροσολύμων ποιμενάρχου Χρυσάνθου (1715) καὶ ἄλλων.

Ὁ σοφὸς οὗτος Δωδωναῖος κληρικὸς ἔγραψε καὶ ἄλλα καὶ, τὸ περίεργον, ἔπαινον τῆς Νικοτιανῆς, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ψόγον αὐτῆς, ὃν συνέταξεν ὁ πολὺς Νικόλαος Ἀλέξ. Μαυροκορδάτος, ὅστις «τὴν φιλοσοφίαν ἔσχηκε διὰ βίου συμπάρεδρον» (Εὐγεν. Βουλγ. Λογικ. σελ. 43). Ὁ ἔπαινος τῆς Νικοτιανῆς τοῦ διακόνου δὲν εἶνε γνωστὸν ἂν ἐξεδόθη. Ὁ Νικόλαος Ἀλέξ. Μαυροκορδάτος ἀπήντησε «τῷ Μητροφάνει διακόνῳ, συγγράψαντι ἐξ ἐναντίας ἔπαινον Νικοτιανῆς» αὐστηρότερον τοῦ δέοντος. Ἐδημοσιεύθη δὲ ἐν τῷ τρίτῳ τόμῳ τῆς Μεσαιων. Βιβλιοθήκης Κ. Σάθα (σελ. 73). Ἀλλὰ πληρέστερον ἐξέδωκεν ὁ Σοφ. Κ. Οἰκονόμος ἐκ χειρογράφων ἀποκειμένων παρὰ τῷ φιλομούσῳ Μητροπολίτῃ Δέρκων Νεοφύτῳ, δωρηθέντων εἰς τὸν ἐν Κ/πόλει Φιλολογικὸν Σύλλογον ὑπὸ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν:

«Νικολάου Ἀλεξ. Μαυροκορδάτου, Ψόγος Νικοτιανῆς καὶ ἐπιστολὴ πρὸς Μητροφάνην τὸν διάκονον μετὰ εἰσαγωγικῆς παρεκβατικῆς Ἐπιστολῆς, ὑπὸ Σοφοκλέους Κ. τοῦ ἐξ Οἰκονόμων. Ἐν Βενετίᾳ ΑΩΟΣΤ'.»

*Εἰς τὴν Τριάδα ἐλπίσαντες ἐντόπως,
Ἐξεργάσαντο πνεύματος δαδουχία,
Κράντωρ ὁ θεῖος ταῦτα συλλέξας κόθῳ,
Καὶ δὴ προτρέψας Ζιγαδηνῶ ἀρμόσαι,
Ἦν Μητροφάνης τῶν τύπῳ διορθόνων
Χαίρει τε θυμῷ φθὰς τὸ τῆς βίβλου τέλος.*